



**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság**

**ítélete**

**Az ügy száma:** Gfv.II.30.300/2023/6.

**A tanács tagjai:** dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna a tanács elnöke

dr. Darákné dr. Nagy Szilvia előadó bíró

dr. Hajdu Edit bíró

dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

dr. Osztovits András bíró

**A felperes:** felperes1 (cím1)

**A felperes képviselője:**

dr. Ravasz László Endre ügyvéd (cím2)

**Az alperesek:** alperes1 (cím3) I. rendű

alperes2 (cím4.) II. rendű

alperes3 (cím1) III. rendű

alperes4 (cím1) IV. rendű

alperes51 (cím5) V. rendű

alperes6 (cím6) VI. rendű

cím7 (cím6) VII. rendű

**Az alperes képviselője:**

Törös Ügyvédi Iroda (cím8., ügyintéző: dr. Törös Judit ügyvéd) I. rendű alperes  
képviselésében

dr. Svoren Ákos kamarai jogtanácsos II. rendű alperes képviselésében

**A per tárgya:** szerződés érvénytelenségének megállapítása

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**

felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

Budapest Környéki Törvényszék 4.Pf.20.029/2023/13.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

Ceglédi Járásbíróság 5.P.20.137/2021/35.

**Rendelkező rész**

A Kúria a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet elutasítja.

A jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperes részére 244.475 (kétszáznegyvennégyezer-négyszázhetvenöt) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 770.000 (hétyszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

## A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes, mint hitelfelvevő és zálogkötelezett, valamint P. A., mint készfizető kezes az E. Bankkal fennálló 25.719 CHF összefü hitelszerződésből eredő tartozás teljes összegű visszafizetése, valamint magáncélú felhasználásra az I. rendű alperessel, K.-n 2006. szeptember 15. napján kelt, ..... szerződés azonosító számú, Hitel-, zálog- és készfizető kezesi szerződés MKB svájci frank magánhitelhez (annuitásos törlesztéssel) elnevezésű hitelszerződést kötött (a továbbiakban: kölcsönszerződés). A szerződés 1.1. pontja szerint a hitelfelvevő részére a Bank 75.300 CHF összegű devizahitelt tart rendelkezésre és – a rendelkezésre tartási időszak lejártáig – jelen szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban, legfeljebb 12.250.000.- Ft összegű kölcsönt folyósít. A 6/A.2. pontja értelmében a Hitelfelvevő súlyos szerződésszegése esetén a Bank jogosulttá válik azonnali hatályú felmondási jogának gyakorlására.

[2] A felperes által aláírt, K.-n, 2006. szeptember 15-én kelt „Kockázatfeltáró Nyilatkozat Devizahitelek árfolyam- és kamatkockázatával kapcsolatban” megnevezésű okiratban, az I. rendű alperes – figyelemmel arra, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamat kockázat tudatos felvállalását jelenti a hitel devizanemétől függően a hitel teljes vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan - az ügyfelek által megkötni kívánt devizahitel szerződéssel kapcsolatban a piac által indukált kockázatokra hívta fel a figyelmet: a hitel futamideje alatti árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzü piacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben növekedhet, mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege. Az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti. A nyilatkozat záradéka szerint az azt aláírók az abban foglaltakat tudomásul vették és a devizahitel szerződést az abban foglaltak ismeretében, a piac által indukált esetleges kockázatok felelős mérlegelésével kötik meg.

[3] Dr. K. L. közjegyző ..... számú, 2006. szeptember 15. napján kelt közjegyzői okiratba foglalta a felperes, mint hitelfelvevő és zálogkötelezett tartozás elismerő nyilatkozatát.

[4] A felek a kölcsönszerződést módosították 2010. július 13-án akként, hogy az I. rendű alperes a felperessel, mint hitelfelvevő/zálogkötelezettel, és III-V. rendű alperessel, mint készfizető kezessel a lejárt tartozás tőkésítése mellett, futamidő hosszabbításban állapodott meg. Az .... számú közjegyzői okiratba foglalt tartozás elismerő nyilatkozattal a felperes kijelentette és elismerte, hogy 2006. szeptember 15. napján .... szerződésazonosító számon az I. rendű alperessel megkötött szerződés alapján 75.300 CHF összegű hitel megfizetésével tartozik.

[5] A 2012. augusztus 6. napján kelt Kockázatfeltáró nyilatkozat, Lakáshitelek kockázataival kapcsolatban megnevezésű okirat záradékában a felperes, a III-IV-V. rendű

alperes és O. L. kijelentették, hogy a nyilatkozatban foglaltakat tudomásul veszik és a hitelszerződés módosítását az abban foglaltak ismeretében, a piac által indukált esetleges kockázatok felelős mérlegelésével kötik meg. Az I. rendű alperes a megkötni kívánt hitelszerződés- módosítással kapcsolatban felhívta a szerződő felek figyelmét arra, hogy a devizaalapú hitel futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzetének változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, előre nem látható irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet, mind a tőketartozás, mind pedig a törlesztő részletek forintban számított összege. A devizaalapú hitel esetében az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben – a különböző hatások összeadódása révén – a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti. Felhívta arra is a szerződő felek figyelmét, hogy a kedvezőtlen változás mellett további kockázatot jelent a fizetési kötelezettséget viselő ügyfelek háztartási bevételeinek negatív irányú módosulása.

[6] Dr. A. T. közjegyző .... számú, 2012. augusztus 7. napján kelt közjegyzői közokiratában a felperes, valamint II-III-IV. rendű alperes és O. L., mint készfizető kezesek egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek. Ebben rögzítették a 2006. szeptember 15. napján létrejött Hitelszerződést, rögzítették a 2010. július 13. napján kelt szerződésmódosítást és hogy azzal egyidejűleg III-IV-V. rendű alperes a kölcsön visszafizetésére készfizető kezességet vállaltak. Rögzítik továbbá a felek, hogy a szerződésmódosítás aláírásának napján a fennálló tőketartozás 62.865,30 CHF. A felperesnek a szerződésmódosítás aláírásának napján 3.115,58 CHF lejárt, kiegyenlítettlen tőke-, kamat-, kezelési költség-, díj- és jutaléktartozása, valamint a hitelszerződés szerinti 239,02 CHF még nem esedékes kamat-, kezelési költség-, díj- és jutalék tartozása áll fenn.

[7] Az I. rendű alperes 2015. május 2-án tájékoztatta a felperest, hogy 2015. február 1-i fordulónappal a tisztességtelenül felszámított összeg 7.070,93 CHF.

[8] Az I. rendű alperes 2019.02.28-án 8.886.702 forint, 2019.04.02-án 9.044.867 forint lejárt tartozás megfizetésére hívta fel a felperest eredménytelenül.

[9] Az I. rendű alperes 2019.05.10-én kelt ..... számú közjegyzői közokiratban, a szerződés 6/A. pontjára hivatkozással azonnali hatállyal felmondta a szerződést és felszólította a felperest, O. L.t és III-IV-V. rendű alperest mindösszesen 21.046.931 forint kölcsön és járulékaik megfizetésére.

[10] 2019. október 1-én levélben értesítette az I. rendű alperes, mint engedményező és II. rendű alperes, mint engedményes a felperest a kölcsönszerződés alapján keletkezett teljes tartozás és járulékaik erejéig fennálló követelés és biztosítékai engedményezéséről.

[11] O. L. 2020. május 14. napján elhunyt. Jogutóda: a felperes, valamint III., VI. és VII. rendű alperes.

**A kereseti kérelem és az alperesek ellenkérelme**

[12] A felperes keresetében elsődlegesen a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását és érvényessé nyilvánítását kérte 180 forint/CHF árfolyamon, a többi szerződéses rendelkezés változatlan formában hatályban tartása mellett. Kérte megállapítani, hogy II. rendű alperessel szemben 7.007.228 forint fogyasztói követelése van és kérte kötelezni II. rendű alperest 7.007.228 forint 15 napon belüli megfizetésére. Kérte továbbá, hogy a bíróság állapítsa, hogy a kölcsönszerződés I. rendű alperes által 2019.05.10. napján dr. B. T.-né dr. T. D. közjegyző által ..... számon közokiratba foglalt felmondása jogszerűtlen. A III-VII. rendű alperest az I. és II. rendű alperessel szemben benyújtott keresete tűrésére kérte kötelezni.

[13] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt megfelelő: semmilyen felvilágosítást nem tartalmaz arról, hogy a deviza alapú kölcsönök törlesztőrészlete miként fog viszonyulni a forint kölcsönökéhez; nem kapott tájékoztatást arról, hogy a törlesztőrészletek olyan fokban emelkedhetnek, hogy akár többszöröse is lehet a forint kölcsönnek. Az I. rendű alperes a szerződés megkötését megelőzően semmilyen tájékoztatás nem adott arról, hogy a deviza alapú finanszírozás milyen hatással lesz a törlesztőrészletekre, illetve a gazdasági helyzetére. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209. § (1) és a 209/A. § (1) bekezdése alapján a kölcsönszerződés érvénytelen. Hivatkozott továbbá a 93/13. EKG irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikk (1) és (3) bekezdésére, továbbá a 2/2014. PJE 1. pontjára. A kölcsönszerződés 6/A.2.a. pontja tisztességtelen, mivel bármilyen kis tartozás esetén lehetővé teszi az azonnali hatályú felmondást, ezért az a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis kikötés. Amennyiben az I. rendű alperes szerződésszerűen teljesített volna, nem lett volna hátraléka és nem került volna sor a felmondásra.

[14] Az I. és II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A perbeli kölcsönszerződés – a felülvizsgálattal érintett körben – érvényesen létrejött, a kölcsönszerződések elválaszthatatlan részét képezi a kockázatteltérő nyilatkozat, amelyet a felperes aláírt. Ebben tájékoztatták a felperest a devizahitel sajátosságairól, annak kockázatairól. A felperes a kockázatteltérő nyilatkozatot megismerte, tudomásul vette, ennek tudatában kötött hitelszerződést. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére (Kúria 6/2013. PJE határozat). A kölcsönszerződéssel kapcsolatos kockázat feltárása megfelelt a megkötéskor hatályos Hpt. szabályainak. A felmondás érvénytelensége fogalmilag kizárt, megállapításának a perben nincs helye. A felmondása egyebekben jogszerű volt. Amennyiben a kölcsönszerződés 6/A.2. pontjában foglaltak tisztességtelenek lennének, a felmondás vonatkozásában a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkozott. A felmondást megelőző lejárt tartozás mértéke 5.076.714 forint tőke, 3.308.506 forint kamat és 659.657 forint késedelmi kamat, mindösszesen 9.044.867 forint volt. A 2051 napja fennálló fenti tartozás meg nem fizetése súlyos szerződésszegésnek minősül.

[15] A III-VII. rendű alperesek a kereset teljesítését nem ellenezték.

#### **Az első- és másodfokú határozat**

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[17] Indokolásában rögzítette: a Kúria 6/2013. PJE jogegységi határozatában foglaltak szerint a deviza alapú kölcsönszerződés, mint szerződés típus, nem ütközött jogszabályba. A perben az I. rendű alperes volt köteles bizonyítani, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) – (7) bekezdésével előírt módon teljesítette, tájékoztatása világos és érthető volt, kiterjedte arra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag a felperest és a kezeseket terheli, az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változásának pedig nincs felső határa. A felperes a perben maga csatolta a 2006. szeptember 15-én és 2012. augusztus 16-án kelt kockázatfeltáró nyilatkozatokat. Állította, de nem bizonyította, hogy szóbeli tájékoztatást is kapott a szerződés megkötésekor az I. rendű alperes ügyintézőjétől arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződéseknek sokkal alacsonyabb a kamata, mint a forint alapúnak, ezért hosszútávon sokkal előnyösebbre a deviza alapú kölcsön. Az elsőfokú bíróság ezért kizárólag a hivatkozott kockázatfeltáró nyilatkozatok tartalmából indult ki. Az árfolyamkockázatról adott vizsgálat körében megállapította, hogy az I. rendű alperes a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatással eleget tett a régi Hpt. 203. § (6) – (7) bekezdésében előírt kötelezettségének és a tájékoztatás megfelelt a C-415/11., C-26/13. számú, a C-96/14. számú, a C-186/16. számú, a C-51/17. számú, a C-126/17. számú, a C-125/18. és a C-227/18. számú ügyekben hozott határozatokban megfogalmazott, a világos, érthető, átlátható tájékoztatással szembeni követelményeknek. Az elsőfokú bíróság értékelte, hogy a felperes korábban már kötött deviza alapú kölcsönszerződést. A szerződés célja nem a forint kölcsönöknél alacsonyabb törlesztőrészlet biztosítása volt, hanem a felperes már fennállott hitelének kiváltása és emellett szabadfelhasználású pénzeszköz biztosítása. Mindezek alapján az árfolyamkockázatot korlátlanul a fogyasztó terhére hárító szerződési kikötés nem semmis.

[18] A kölcsönszerződés 6/A.2. pontja azokat a felmondási okokat sorolja fel, amelyek a régi Ptk. 525. §-ában is szerepelnek. A kölcsönszerződés fenti pontjának tisztességtelensége sem eredményezné a felmondás jogszerűtlenségét, mivel a késedelemmel érintett napok száma és a lejárt tartozás összege olyan súlyos szerződésszegésnek minősül, amely megalapozza a kölcsönszerződés régi Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja szerinti felmondást is.

[19] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[20] Az elsőfokú bíróság jogkérdésben nem tért el a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatától. Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázati tájékoztatás időbelisége körében a felperesi hivatkozást nem bírálta el, ugyanakkor a másodfokú bíróságnak az érdemi döntés meghozatalához az adatok rendelkezésére álltak. Annyiban helytállónak tekintette a felperesi érvelést, hogy a tájékoztatási kötelezettség időbelisége és tartalmi megfelelése körében nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a felperes korábban már kötött deviza alapú hitelszerződést és a perbeli szerződés ennek kiváltására szolgált.

[21] A tájékoztatás időbelisége „a kellő idő” konkrét időtartamát a kölcsönszerződés megkötésekor sem az Irányelv, sem az EUB vonatkozó döntései nem konkretizálták. A kockázatfeltáró nyilatkozat záradéka szerint a felperes az abban foglaltakat tudomásul vette és a deviza hitelszerződést az abban foglaltak ismeretében, a piac által indukált esetleges kockázatok felelős mérlegelésével köti meg. Ez alapján megállapítható, hogy a tájékoztatást a szerződéskötést megelőzően megkapta, aláírásával a szerződés aláírását megelőzően ismerte el a tájékoztatás megismerését és tudomásul vételét.

[22] Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tartalmának megfelelősége tekintetében teljes mértékben egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával. Az I. rendű alperesi tájékoztató megfelel a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatban foglalt jogelveknek. A Kúria a fenti határozat meghozatalát követően a Pfv.VII.20.294/2021/13. számú határozatában már állást foglalt az I. rendű alperesi árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségéről.

[23] A másodfokú bíróság hivatkozott továbbá a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésében felállított törvényi vélelemre. Az ebből eredő túlfizetéseket pedig el kellett számolni a fogyasztó javára a 2014. évi XL. törvény 4. § (1) bekezdése alapján.

[24] Az I. rendű alperes által elvégzett hitelbírálat pozitív eredménye a tájékoztatás megfelelősége körében nem értékelhető, mert az csak azt vizsgálta, hogy az adósok részéről a szerződéskötéskor fennálló feltételek és előrelátható esetleges körülményváltozások mellett biztosított-e a kölcsön megtérülése.

[25] A felmondáskor a felperesnek nem vitatottan 2051 napja fennálló rendkívül nagyszámú (9.044.867 forint) lejárt tartozása állt fenn, amely súlyos szerződésszegésnek minősül, ezért a szerződés és a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés a) és e) pontjai alapján az I. rendű alperes a szerződést jogszerűen mondta fel.

## **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

[26] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kölcsönszerződés érvénytelenségének, valamint a felmondás jogszerűtlenségének és érvénytelenségének megállapítása iránti keresetének történő helyt adást kérte.

[27] Megsértett jogszabályhelyként hivatkozott a régi Ptk. 4. § (4) bekezdésére, a 200. § (1) bekezdésére, a 205. § (3) bekezdésére, a 209. § (1) bekezdésére, a 209/A. § (2) bekezdésére, a 237. § (2) bekezdésére, az 525. § (1) bekezdés e) pontjára, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 265. §-ára, valamint arra, hogy a jogerős határozat jogkérdésben eltért a Kúria 4/2021. PJE határozatában, a Kúria Gfv.VII.30.440/2019/11. számú ítéletének [11] pontjában, valamint a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozata [11], [14], [15] és [16] pontjában foglaltaktól.

[28] Álláspontja szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége tekintetében a bíróságok jogkérdésben döntenek, az EUB döntésekben e vonatkozásban meghatározott jogelvek jogkérdésben való jogértelmezésnek minősülnek és azokat kötelezően kell alkalmazni. E körben utalt a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatára és arra, hogy a magyar bíróságoknak is alkalmazniuk kell az EUB C-776/19-782/19. számú ítélet rendelkező rész 3. pontját és annak indokolását is. Az ítélet 62. pontja - amely azonos az EUB C-670/20. számú végzés 21. pontjával - kimondja: az átláthatóság követelményére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlat szerint a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír, hogy a szerződéskötést megelőzően tájékoztatást kapjon a szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről. Ezen ismeret alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva, szerződéses kapcsolatba lép-e vele. A Kúria Gfv.VI.30.467/202/9. számú ítélete a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatának meghozatala előtt került kihirdetésre, így a tájékoztatás időbeli megfelelésére nem alkalmazható. Egyértelmű, hogy a szerződés megkötését megelőzően kellett tájékoztatni a fogyasztót az árfolyamkockázatról. A tájékoztatást írásban kellett megadni a régi Hpt. 203. § (6) – (7) bekezdése alapján.

[29] A tájékoztatás megtörténte tekintetében a bizonyítási teher az alperest, mint pénzügyi szolgáltatót terheli, aki csak azt tudta bizonyítani jelen ügyben, hogy az írásbeli árfolyamkockázati tájékoztatás a szerződéssel azonos napon és azonos időben, egyszerre került aláírásra. Ebben az esetben azonban az árfolyamkockázati tájékoztatás nem megfelelő időben történt, hiszen annak alapos megismerésére nem volt tényleges lehetősége a szerződés megkötése előtt (93/13. EKG Irányelv mellékelt 1/i. pontja). Az egyidejű aláírás semmiképpen sem minősíthető a szerződés megkötése előtti tájékoztatásnak, amelyet fontos jogelv is megerősít [rég. Ptk. 4. § (4) bekezdés]. A tájékoztatást illetően a pénzügyi intézményektől elvárható magatartást fogalmazott meg a 9/2006. (XI.7.) PSZÁF ajánlás. Ezekből állapítható meg a bankok régi Ptk. 205.§ (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettsége, iránymutatásul szolgálhatnak a 2/2014. PJE III/1. pont, a régi Hpt. 203. § (6) bekezdése megfelelő értelmezéséhez.

[30] Mindezek alapján megállapítható: az első és másodfokú bíróság a fent leírt jogkérdésben eltért a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat [11] és [16] pontjában foglaltaktól, valamint az ítéletük a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésébe és a 209/A. § (2) bekezdésébe, továbbá a régi Hpt. 203. § (6) – (7) bekezdésébe ütközik.

[31] Az árfolyamkockázat tartalmáról sem kapott megfelelő tájékoztatást.

[32] Elsőként az árfolyamváltozást befolyásoló egyéb gazdasági körülményekről szóló tájékoztatást hiányolta. Ilyen gazdasági körülménynek tekinthető a bankok által tudott azon tény, hogy még egy kisebb fokú negatív világgazdasági vagy pénzügyi változás esetén is nagyon rövid időn belül drasztikusan felértékelődhet a menekülő devizák (kiemelten CHF) árfolyama. Törvényszerű, hogy ilyenkor jelentősen esnek az ingatlan értékei is. Ezzel párhuzamosan vagy ettől függetlenül bekövetkezik a forint gyengülése is, amivel nő a törlesztő összeg emelkedésének a valószínűsége.

[33] Amennyiben egy jelentős mértékű árfolyam- és kamatváltozás lehetősége már a futamidő elején fennáll, akkor ez az EUB C-776/19-782/19. számú ítélet 101., 102. pontja



szerint olyan aránytalan kockázatot jelent egy átlagfogyasztó számára, amelyet egy megfelelő szolgáltatói tájékoztatás esetén nem fogadna el és a szolgáltató nem is számíthatna arra, hogy a fogyasztó ilyen feltételekkel megkötné a szerződést. Az I. rendű alperesnek konkrétan és világosan, illetve érthető módon tájékoztatnia kellett volna arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés futamidejének legelején bármikor reálisan bekövetkezhet egy olyan árfolyam és kamat változás, amely miatt a tőketartozása, illetve a törlesztőrésze akár a felvételtől is emelkedhet.

[34] Az I. rendű alperes fenti kötelezettségének nem tett eleget, ezért az árfolyamkockázati tájékoztatás tartalmában is tisztességtelen a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése, a 93/13. EKG Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és 5. cikke alapján, így a kölcsönszerződés semmis a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján. A fentieket nem vette figyelembe a másodfokú bíróság, ezért jogkérdésben jogellenesen eltért a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatának [11], [14], illetve [16] pontjában foglaltaktól, nem alkalmazta az EUB C-776/19-782/19. számú ítéletben és a C-186/16. számú ítéletekben foglalt jogelveket.

[35] A felperes érvelése szerint, az EUB C-776/19-782/19. számú ítélet megjelenése után élesen meg kell különböztetni a jelentős és az aránytalan kockázatot jelentő árfolyamváltozás fogalmát. Az I. rendű alperes által végrehajtott egyoldalú kamatemelések miatt a tőketartozás hazai pénznemben történő emelkedését nem ellensúlyozza a külföldi és a hazai pénznem kamatlába közötti különbség, ezért már a banki egyoldalú, a piaci viszonyokat nem tükröző kamatemelés lehetősége is megállapíthatóvá teszi a hivatkozott EUB ítélet 101. pontjának utolsó mondata szerinti aránytalan árfolyamkockázat meglétét. A kamatot nem a piaci kamatok alapján, hanem egyoldalú kamatdöntéssel, illetve kamatemeléssel határozták meg, így még a kamat meghatározása tekintetében is téves tájékoztatást adtak a fogyasztóknak.

[36] Az I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatása a fenti okból nem felel meg az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében és 5. cikkében foglaltaknak, ezért a feltétel a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek tekinthető, a kölcsönszerződés pedig a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis.

[37] Az aránytalan árfolyamkockázat és árfolyamemelkedés lényegesen nagyobb negatív hatással van a fogyasztó gazdasági helyzetére, mint a jelentős árfolyamkockázat és árfolyamemelkedés. Mindezek alapján a másodfokú bíróság jogkérdésben jogellenesen eltért a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat [11] és [14], valamint [16] pontjában foglaltaktól az ítélete a régi Ptk. 209. § (1) és 209/A. § (2) bekezdésébe ütközik.

[38] Az I. rendű alperes által elvégzett hitelbírálattal is kizárta annak lehetőségét, hogy a fenti aránytalan kockázat fennállását felismerje. Az aránytalan kockázat meglétének átlátására csak akkor lett volna lehetősége, ha az I. rendű alperes konkrét tájékoztatást ad az általa is tudni köteles, a futamidő legelején jelentkező kockázatról. A fentiek átlátása esetén nem kötötte volna meg a kölcsönszerződést. Hivatkozott továbbá arra, hogy a deviza hitelezés felfuttatása érdekében a bankok olyan, a devizakölcsön előnyeit kiemelő, de veszélyeit elhallgató reklámkampányt folytattak, amely a fogyasztók tömegeit inspirálta a deviza alapú kölcsön felvételére. A fentieket az első és másodfokú bíróság jogellenesen nem vette figyelembe, ezért jogkérdésben eltért a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatától.

[39] Kérte, hogy a Kúria előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen az Európai Bíróságnál az alábbi kérdésekben:

„A./ A 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdését és az 5. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor tekinthető csak átláthatónak és érthetőnek illetve világosnak, ha a pénzügyi szolgáltató a szerződés megkötése előtt világos és érhető tájékoztatás ad a fogyasztónak a vonatkozásban, hogy a fogyasztót a futamidő elején olyan aránytalan az EUB C-776/19-782/19. számú ítélet 101-102. pontjában meghatározott aránytalan kockázat egy átlag fogyasztó által el nem fogadható kockázat terheli az árfolyamkockázat viselése miatt.

B./ A 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdését és az 5. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor tekinthető csak átláthatónak és érthetőnek illetve világosnak, ha a pénzügyi szolgáltató a szerződés megkötése előtt világos és érhető tájékoztatás ad a fogyasztónak a vonatkozásban, hogy nem számíthat arra hogy a futamidő legelején stabil marad az árfolyam és e miatt nem fog olyan árfolyam és kamat változás ezen időszak alatt bekövetkezni amely miatt a tőke tartozás illetve törlesztő részlet akár a felvételnél is magasabbra emelkedhet, és ennek következtében akár a szerződés megkötését követő egy napon vagy hónapon vagy 1-2 éven belül bármikor visszafizethetatlenné és törleszthetatlenné válhat a kölcsönszerződés a fogyasztó számára, mivel csak ekkor tudja a fogyasztó átlátni a futamidő teljes tartamára árfolyamkockázatnak a gazdasági helyzetére gyakorolt aránytalan kockázatát (lásd: EUB C-776/19-782/19. számú ítélet rendelkező rész 3.

pont, indoklás 74. pont és 101-102. pont).

C./ A 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdését és az 5. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor tekinthető csak átláthatónak és érthetőnek illetve világosnak, ha a pénzügyi szolgáltató a szerződés megkötése előtt világos és érhető tájékoztatás ad a vonatkozásban, hogy a hitelbírálatot a felvételnél árfolyam figyelembe vételével végezte el akkor a fogyasztót a fent kifejtettek alapján arról is tájékoztatni kell, hogy a pozitív hitelbírálat nem feltétlenül jelenti azt, hogy képes lesz eleget tenni pénzügyi kötelezettségeinek a pénznem leértékelődése esetén (lásd: EUB C-776/19-782/19. számú ítélet rendelkező rész 3. pontja és EBB C-81/19. számú ügy főtanácsnoki vélemény 57. pont).”

[40] A régi Ptk. 237. § (2) bekezdés alapján szükséges a kölcsönszerződést a kereseti követelésben meghatározott tartalommal érvényessé nyilvánítani, mivel csak ekkor küszöbölhető ki a fogyasztó számára kialakult értékarányossági eltolódás.

[41] Álláspontja szerint őt nem terheli semmilyen bizonyítási kötelezettség a szerződési feltételek átláthatósága tekintetében. Ezt támasztja alá az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és az EUB C-776/19. számú ítélet 89. pontja. Ezért, ha az alperes bizonyítási kötelezettségének nem tesz eleget a Pp. 265. §-a alapján, a nem bizonyított tény az ő terhére esik.

[42] Az I. rendű alperesnek biztosítania kellett volna a fogyasztó részére egy, a forint kölcsönöknél jelentősen alacsonyabb kamatú és törlesztőrészesű kölcsönt, amely

kompenzálta a korlátlan árfolyamkockázat viselését. Ez alapján figyelembe kell venni az alábbiakat. Az alperes felmondása azért jogszerűtlen, mivel, ha az alperes az EUB C-776/19. számú ítélet 100-103. pontja szerinti kompenzációt szolgáltatna volna, illetve figyelembe vette volna a tisztességtelenül felszámított összeget, akkor a kölcsönszerződés felmondásakor nem lett volna hátralékos törlesztőrészlet tartozása vagy az olyan csekély mértékű, amely nem adott volna alapot a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja szerint a felmondásra. E körben kérte figyelembe venni a Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. számú ítéletét és a 4/2021. PJE határozatban foglaltakat. Amennyiben a bíróság a kölcsönszerződést érvénytelenné nyilvánítja, akkor azt is meg kell állapítania, hogy a kölcsönszerződés felmondása jogszerűtlen, illetőleg érvénytelen.

[43] Mindezek alapján az első és másodfokú bíróság jogkérdésben jogellenesen elterét a 4/2021. PJE, illetőleg a Kúria Gfv.VII.30.440/2019/11. számú ítéletének [15] pontjában foglaltaktól és emiatt ítéletük a régi Ptk. 200. § (1) bekezdésébe és az 525. § (1) bekezdés e) pontjába ütközik.

[44] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem visszautasítását kérte arra tekintettel, hogy annak a Pp. a 408. § (2) bekezdése alapján nincs helye és a felperes a felülvizsgálati kérelem előterjesztésével egyidejűleg engedélyezés iránti kérelmet nem terjesztett elő. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[45] Érdemben arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás világos és érthető volt, az megfelelt a 2/2014. PJE határozatban foglalt követelményeknek, a 6/2013. PJE határozatban foglaltaknak és az Európai Unió Bírósága C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú döntéseiben foglalt kritériumoknak.

[46] A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a fogyasztó számára kellő idő állt rendelkezésre ahhoz, hogy a szerződés megkötése előtt ténylegesen megismerhesse a szerződés összes feltételét és annak valós ismerete alapján dönthesse az elfogadásáról. A tájékoztatás megfelelőségét nem egyes kifejezések használata (jelentős, aránytalan) alapján, hanem a tájékoztatás teljes tartalma alapján kell megítélni. Az I. rendű alperes perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását a Kúria már több ügyben is vizsgálta és azt világosnak, érthetőnek ítélte.

[47] A felperes a felmondás jogszerűtlensége körében kizárólag a korábban már cáfolt érvire hivatkozott és nem bizonyította, hogy a felmondás időpontjában tartozása nem állt fenn.

## **A Kúria döntése és jogi indokai**

[48] A Kúria először a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét vizsgálta. Az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárást a

jogvita eldöntéséhez szükséges uniós jogkérdés vonatkozásában lehet indítványozni. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az Európai Unió Bírósága már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81.sz.CILFIT-ügy 21. pont). A felperes az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének és 5. cikkének értelmezése körében indítványozta előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. A Kúria azonban kiemeli, hogy az EUB már számos – részben a felperes által is hivatkozott EUB C-26/13., C-186/16., C-51/17., C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügy, C-227/18., C-670/20. – határozatában értelmezte a jelen perben releváns jogkérdéseket: az árfolyamkockázati tájékoztatás mikor tekinthető átláthatónak, érthetőnek, illetve világosnak. Ehhez képest nem merült fel olyan sajátosság, ami indokolná az EUB előtt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. A Kúria mindezek alapján a felperes indítványát a Pp. 130. § (3) bekezdése alapján elutasította.

[49] Az I. rendű alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy a felülvizsgálati kérelmet vissza kell utasítani, mert a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra hivatkozással hagyta helyben [a Pp. 408. § (2) bekezdés] és a felperes nem terjesztett elő felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét nem teljesen azonos jogi indoklásra utalással hagyta helyben. A tájékoztatás időbeliségére vonatkozó felperesi érvelést ugyanis az elsőfokú bíróság nem bírálta el, azt a rendelkezésre álló adatok alapján a másodfokú bíróság végezte el helyette {jogerős ítélet [34] bekezdés}. A visszautasítás feltételei nem álltak fenn [Pp. 415. § (1) bekezdés e) pont].

[50] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[51] A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslati jellegéből adódóan a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül [Pp. 413. § (1) bekezdés, a Pp. 423. § (1) bekezdés].

[52] A felperes felülvizsgálati kérelmében azzal érvelt, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt megfelelő, ezért a szerződés semmis. A tájékoztatás nem volt érthető, világos és átlátható, mivel: nem a szerződéskötést megelőzően, illetve nem megfelelő időben kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról; az nem adott teljeskörű tájékoztatást az árfolyamkockázat vállalásának gazdasági következményeiről; annak alapján alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége.

[53] A másodfokú bíróság helyesen fejtette ki a tájékoztatás időbelisége kapcsán, hogy a kellő idő annak biztosítását jelenti, hogy a fogyasztó a szerződés megkötése előtt ténylegesen megismerhesse a szerződés összes feltételét és annak valós ismerete alapján dönthessen az elfogadásáról. „A kellő idő” konkrét időtartamát ugyanakkor sem az Irányelv, sem az EUB vonatkozó döntései nem konkretizálták. A szerződés megkötésének időpontjában nem volt olyan hazai jogszabályi rendelkezés sem, amely előírta volna, hogy a szerződés tervezetét, illetve az árfolyamkockázati tájékoztatást az aláírást megelőzően meghatározott idővel át kell adni az adós részére.

[54] Önmagában abból a körülményből, hogy a fogyasztó a szerződéskötést közvetlenül megelőzően kapta azt meg, nem következik sem az, hogy a tájékoztatás nem felelt meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, sem az, hogy megfelelt. A Kúria vonatkozó joggyakorlatából következik: e kérdés megítélése során az eset összes körülményét figyelembevéve a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve kell állást foglalni (Gfv.VII.30.286/2020/4., Gfv.VI.30.467/2020/9.). A felülvizsgálati eljárásban annak is ügydöntő jelentősége lehet, hogy a másodfokú bíróság hogyan foglalt állást ebben a kérdésben, hiszen a bizonyítékok felülmérlegelésére a rendkívüli perorvoslati eljárásban csak rendkívül kivételes esetben kerülhet sor.

[55] Az első és másodfokú bíróság bizonyítékértékelési tevékenységét a felperes azonban nem sérelmezte. A felperes felülvizsgálati kérelmében ezzel kapcsolatban kizárólag a jogerős ítélet – állított – anyagi jogszabálysértéseit sorolta fel, szöveges indokolásában viszont eljárásjogi érvelést is előadott, a másodfokú bíróság bizonyíték mérlegelését kifogásolta. Azokat a körülményeket részletezte, amelyek – megítélése szerint – azt támasztják alá, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatót nem a szerződéskötést megelőzően kapta meg és nem állt rendelkezésre kellő idő ahhoz, hogy a szerződés összes feltételét a szerződés megkötése előtt alaposan megismerhesse. Ez az érvelés nem jogkérdésre vonatkozott, hanem a másodfokú bíróság bizonyíték mérlegelési tevékenységét kifogásolta, ezzel valójában a jogerős ítélettől eltérő tényállás megállapítását igényelte és ahhoz mérten kérte az anyagi jogkövetkeztetés levonását. A Kúria azonban nem mérlegelhetette felül a bizonyítékokat, érdemben nem vizsgálhatta az erre vonatkozó érveket és ebből következően nem állapíthatott meg eltérő tényállást sem, mert a felperes a Pp. bizonyíték mérlegelését szabályozó Pp. 279. § (1) bekezdését nem jelölte meg megsértettként. A hivatkozott anyagi jogszabálysértéseket csak a másodfokú bíróság bizonyíték-mérlegelésének eredményeként megállapított tényállás alapján, abból kiindulva vizsgálhatta.

[56] A jogerős ítélet tényállása szerint a felperes a szerződéskötést megelőzően írta alá a kockázatfeltáró nyilatkozatot, a szerződés feltételeinek megismerésére kellő idő állt rendelkezésére. A fentiekre tekintettel a Kúriának is ebből kellett kiindulnia az anyagi jogszabálysértések vizsgálata során.

[57] A felperes felülvizsgálati kérelmében azzal is érvelt, hogy az alperes eljárása nem felelt meg a szakmai protokollnak, továbbá a 9/2006. (XI.7.) PSZÁF ajánlásban foglaltaknak. A Kúria ezzel kapcsolatosan hangsúlyozza, hogy a hivatkozott ajánlás, a szakmai protokoll nem minősül jogszabálynak. Ha a pénzintézet a hitelbírálat során nem ezeknek megfelelően járt el, az önmagában nem eredményezi az adott szerződés érvénytelenségét. A régi Ptk. 205. § (3) bekezdésében írt együttműködési kötelezettség megszegése – többlet tényállási elem hiányában – szintén nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét.

[58] A fent kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet – a megfelelő időben nyújtott tájékoztatást illetően – nem sérti a régi Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdését, a régi Ptk. 4. § (4) bekezdését, a 205. § (3) bekezdését, a 209. § (1) bekezdését és a 209/A. § (2) bekezdését. Mivel az árfolyamkockázati tájékoztató a szerződéskötést megelőzően történt, ezért a jogerős ítélet nem ellentétes a felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott EUB döntésekkel (EUB C-776/19-782/19. szám alatti ítélet 62. pontja).

[59] A felperes alaptalanul sérelmezte, hogy a tájékoztató tartalma nem volt átlátható, világos és érthető.

[60] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én meghozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú – a bíróságok számára kötelező iránymutatást tartalmazó – határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat I. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, miszerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizaárfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet. A JPE határozat indokolása értelmében a fogyasztónak tájékoztatást kell kapnia azon árfolyamkockázatról, amelynek ki van téve, így arról is, hogy a kockázat számára esetlegesen gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a kölcsönt törlesztenie kell és amelyben rendszerint jövedelmét kapja, leértékelődik. Ennek keretében a szolgáltatónak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra. Ezzel összefüggő indokolást tartalmaz az EUB C-227/18. végzés 35. pontja és a C-186/16. számú ítélet 50. pontja.

[61] A Kúria – a jogerős ítélettel összhangban – a tájékoztató tartalmát a JPE határozatban megfogalmazott, a 2/2014. PJE határozatot kiegészítő elveknek és az EUB határozatainak megfelelően vizsgálta és állapította meg, hogy azok megfelelnek a fenti kritériumoknak, mert azokból egyértelműen megállapítható a korlátlan árfolyamkockázat mibenléte, annak a felperes fogyasztó gazdasági helyzetére gyakorolt esetleg korlátlan mértékű hatása. A tájékoztató világosan és érthetően tartalmazza a pénzügyi kamatok és a ténylegesen alkalmazott kamat törlesztőrészletre gyakorolt hatását, az árfolyamváltozás lehetőségét, annak a törlesztőrészletre gyakorolt hatását. Továbbá azt is, hogy az árfolyam elmozdulás a nemzetközi pénzügyi piacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben bekövetkezhet. A fenti tájékoztatásból egyértelműen következik az, hogy az árfolyamváltozás már a futamidő elején bekövetkezhet negatív irányban és az árfolyam változás hatásával a futamidő teljes időtartamában számolnia kell a fogyasztónak.

[62] A JPE határozat meghozatalát követően is vizsgálta a Kúria a fenti árfolyamkockázati tájékoztatót és megállapította annak megfelelőségét (pl. Gfv.VI.30.217/2023/6., Gfv.VI.30.024/2022/3., Pfv.I.20.298/2022/3.). A jelen ügyben nem merült fel olyan körülmény, amely azt indokolná, hogy a Kúria eltérjen ezen ítéletekben kifejtett állásponttól.

[63] A felperes azzal is érvelt, hogy az EUB C-776/19-C-782/19. számú ítélete után meg kell különböztetni a „jelentős” és az „aránytalan” kockázatot jelentő árfolyamváltozás fogalmát. A Kúria kiemeli, hogy az EUB C-776/19-C-782/19. számú ítélete rendelkező részének 5. pontja valóban elkülöníti a jelentős egyenlőtlenséget és az aránytalan árfolyamkockázatot, azonban nem olyan értelemben, mint ahogyan azt a felperes állítja. A döntés lényege szerint: ha az árfolyamkockázat felső határa nem korlátozott, akkor a

fogyasztó aránytalan árfolyamkockázatot vállal, amely a felek említett szerződéséből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhet elő. Az ítélet az aránytalan kockázat vállalását tekinti a - jogok és kötelezettségek viszonyrendszerében - jelentős egyenlőtlenségnek, amely összhangban áll a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelen szerződési feltétel fogalmával. Nem annak van jelentősége a tájékoztató tartalmát illetően, hogy abban „jelentős” vagy „aránytalan” árfolyamkockázat szerepel-e szó szerint, hanem annak, hogy abból kitűnik-e az árfolyamkockázat korlátlanúsága. Az I. rendű alperes által alkalmazott tájékoztatás egyértelműen rögzíti, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás miatt változhat, akár jelentősen megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban kifejezett összege, ami önmagában is arra utal, hogy a fogyasztó korlátlan árfolyamkockázatot vállal.

[64] A fenti kifejtettkre tekintettel, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tartalma tekintetében a jogerős ítélet nem sérti a régi Ptk. 205. § (3) bekezdését, a 209. § (1) bekezdését, a 209/A. § (2) bekezdését és jogkérdésben nem tért el a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozata [11], [14] és [16] pontjaitól.

[65] A jogerős ítélet nem sérti a Pp. 265. §-át sem, hiszen a másodfokú bíróság is abból indult ki: az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek átláthatósága, érthetősége és világossága tekintetében a bizonyítás elsődlegesen az I-II. rendű alpereseket terheli. Azt viszont már a felperesnek kellett bizonyítania, hogy az írásbeli tájékoztatóval ellentétes szóbeli tájékoztatást kapott (elsőfokú ítélet 13. oldal ötödik bekezdés). A másodfokú bíróság a bizonyítás eredményének mérlegelésével jutott arra a meggyőződésre, hogy az I. és a II. rendű alperes bizonyította: a szerződéskötést megelőzően, kellő időben megtörtént a felperes tájékoztatása. A felperes a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmére nem hivatkozott, így a bizonyítás eredményének mérlegelését a Kúria nem vizsgálhatta.

[66] A jogerős ítélet tartalma szerint az árfolyamkockázat valós tartalmára vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatás a felperesek vonatkozásában megtörtént. Csak ennek bizonyítása esetén volt köteles a felperes azt bizonyítani, hogy a hitelezőtől szóban nem megfelelő tájékoztatást kapott, mert annak tartalma eltért az írásbeli tájékoztatásban foglaltaktól. A fent kifejtettkre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 265. §-át és nem volt ellentétes az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal sem.

[67] A Kúria hangsúlyozza, hogy az EUB C-51/17. számú ítéletének 68. pontjában megállapította: a deviza alapú kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételei a szerződés elsődleges tárgyát határozzák meg. Az Irányelv 3. cikk (1) bekezdése alapján csak akkor lehet vizsgálni a szerződés elsődleges tárgyához tartozó kikötés tisztességtelenségét, ha a 4. cikk (2) bekezdése alapján az nem világos és nem érthető. Mivel az alperes által adott árfolyamkockázati tájékoztatás – a kifejtett okok miatt – világosnak és érthetőnek minősül, ezért annak tisztességtelenségét nem kellett vizsgálni, és nem volt jelentőségük az Irányelv 3. cikk (1) bekezdését értelmező EUB ítéleteknek sem.

[68] Az érvénytelenség megállapításának hiányában a felperes érvényessé nyilvánítás tekintetében kifejtett felülvizsgálati érvelését a Kúria nem tudta érdemben vizsgálni. A jogerős ítélet ez okból nem sérti a régi Ptk. 209. § (1) bekezdését, a 209/A. § (2) bekezdését és a 239. § (2) bekezdését.

[69] A felperes arra hivatkozott, hogy az alperes felmondása azért jogszerűtlen, azért ütközik a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjába, mert ha az alperes az EUB C-776/19. számú ítélete szerinti kompenzációt szolgáltatna volna részére, illetve figyelembe vette volna a DH2 tv. szerint tisztességtelenül felszámított összeget, akkor nem lett volna, vagy csak csekély mértékű hátraléka lett volna. A pontos elszámolásra azonban nem tett tényállítást a felülvizsgálati kérelmében.

[70] A Kúria kiemeli, hogy az EUB C-776/19. számú ítélete [100]-[103] pontja szerinti kompenzáció csak arra az esetre vonatkozott, amikor szolgáltató a fogyasztóval szemben nem tartotta tiszteletben az átláthatóság követelményét. Ez azonban jelen esetben nem merült fel, így ezen kompenzáció figyelembevételére nincs mód.

[71] A jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni [Pp. 406. § (1) bekezdés]. A felperes a felülvizsgálati kérelmét részben a Kúria közzétett határozataitól való eltérésre alapította és ezzel összefüggésben a régi Ptk. 200. § (1) bekezdés, az 525. § (1) bekezdés e) pont, a 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdés megsértését, téves alkalmazását jelölte meg jogszabálysértésként.

[72] A Kúriának először abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a perben érvényesített igény tekintetében rendelkezésre áll-e precedensértékű – azaz a Bíróági Határozat Gyűjteményében 2012. január 1-jét követően közzétett – kúriai határozat. A felperes jogi érvelését a Kúria Gfv.VII.30.440/2019/11. számú ítéletére, a 4/2021. PJE határozatára, valamint a Jpe.I.60.015/2021. számú határozatára alapította, amely precedensképes határozatoknak tekinthető.

[73] A jogerős ítélet jogkérdésben nem tért el a 4/2021. PJE határozattól. Ez kimondta, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések részleges semmissége miatt szükséges elszámolási kötelezettséget előíró 2014. XL. törvény szerinti elszámolás nem zárja ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai alapján utólag vizsgálja, hogy alapos volt-e a pénzügyi intézet részétől a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása. A másodfokú bíróság vizsgálta az adós fizetési késedelmére alapított felmondást, értékelte a felmondáskor fennálló tartozását. A fennálló tartozás összege és az elmulasztott törlesztések száma megalapozta a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja szerinti felmondást. A felperes felülvizsgálati kérelmében pusztán arra hivatkozott, hogy a kompenzáció miatt nem lett volna hátralékos törlesztőrészlete vagy az bagatell lett volna, azonban arra nem hivatkozott, hogy a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás eredményeképpen ne állt volna fenn a hitelező által állított mértékű és tartalmú fizetési késedelme. A fentiekre tekintettel nem állapítható meg, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltért volna a 4/2021. PJE határozattól, másrészt a jogerős ítélet nem ütközik a régi Ptk. 200. § (1) bekezdésébe és az 525. § (1) bekezdésébe.

[74] A jogerős ítélet jogkérdésben nem tért el a Kúria Gfv.VII.30.440/2019/11. számú ítéletének [15] pontjában foglaltaktól sem. A hivatkozott határozat és a jelen ügy közötti ügyazonosság nem áll fenn, a hivatkozott eseti döntés alapjául szolgáló tényállásban egy



teljesen más pénzügyi intézmény eltérő tartalmú árfolyamkockázati tájékoztatóját tekintette a Kúria tisztességtelennek.

[75] A Kúria megállapította továbbá, hogy a másodfokú bíróság nem tért el jogkérdésben a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatától, döntése az abban foglaltaknak megfelel. A jogerős ítélet az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatos követelményrendszert a 93/13/EGK irányelv, az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az EUB-nak az Irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei szerint értékelte (JPE határozat [11] pontja). Ennek megfelelően vizsgálta a másodfokú bíróság az árfolyamkockázatot a kölcsönfelvevőre terhelő feltételek átláthatóságának a követelményrendszerét a JPE határozat [14], [15] és [16] bekezdésében foglaltak szerint.

[76] Ebből a tájékoztatásból a fogyasztónak fel kellett ismernie, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet vagy csökkenthet és értékelni kellett egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, akár jelentős gazdasági következményeit is (C-186/16. számú ítéletben foglalt jogelvé, valamint a JPE határozat [14] bekezdése). Ennek a tájékoztató második bekezdés második mondata és a negyedik bekezdése eleget tett. A másodfokú bíróság jogkérdésben nem tért el a JPE határozat [14] bekezdésében foglaltaktól.

[77] Az árfolyamkockázati tájékoztatás a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára kellő és pontos tájékoztatást adott arról, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését és így felmérje a szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős negatív gazdasági következményeket. A tájékoztatás szerint az árfolyam elmozdulás a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, mégpedig előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be, az árfolyamváltozás hatása pedig az, hogy akár jelentős mértékben is megnövekedhet mind a tőke, mind a törlesztőrészek forintban számított összege. Az árfolyamváltozástól független kockázatot jelent a hitel deviza nemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok változása, ami a forint kamatváltozásával ellentétes irányú is lehet. Az árfolyamváltozás és a kamatváltozás negatív irányú elmozdulása növelheti a törlesztőrészeket. Ezek együttesen is bekövetkezhetnek, ami az adósságterhek kumulatív növekedését eredményezhetik. Mindezen tájékoztatásból a szerződés tartalma alapján a fogyasztónak fel kellett tudnia mérni a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését (EUB C-776/19-C-782/19. számú határozatban foglalt jogelvé, JPE határozat [15] és [16] pont).

[78] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, jogkérdésben nem tért el a Kúria közzétett határozataitól, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[79] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 82. § (1) – (2) bekezdés és a 83. § (1) bekezdése alapján őt kellett kötelezni a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő I. rendű alperes ügyvédi képvisellel felmerült, felszámított felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban

megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg.

[80] A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a meg nem fizetett 770.000 forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad [Pp. 102. § (6) bekezdés].

[81] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

[82] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

### **Záró rész**

Budapest, 2024. február 13.

dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, dr. Osztovits András s.k. bíró